

Populärversion - en sammanfattning av:

KALIX BESÖKSNÄRING

● ● ● UTVECKLINGSPLAN FÖR BESÖKSNÄRING

KALIX KOMMUN

Om utvecklingsplanen

Utvecklingsplanen för besöksnäringen i Kalix är framtagen 2019- 2021

Det här är en sammanfattning, hela dokumentet hittar du på kalix.se

Kalix kommun ser att besöksnäringen är en av de starkast växande näringarna både i Sverige och globalt. Besöksnäringen i Kalix är i början av sin utveckling och som planens avsnitt Nuläge visar finns en stor marknad som efterfrågar de upplevelser vår kommun kan erbjuda. I huvudsak är det den arktiska naturen och kulturen med midnattssol och norrsken, en relativt orörd skärgård och aktiviteter kopplade till detta som lockar. Även matkulturen är viktig och Kalix Löjrom är en produkt och ett varumärke vilket också kan utvecklas med aktiviteter.

Populärversion av utvecklingsplanen

Utvecklingsplanen för besöksnäringen i Kalix är omfattande med mycket fakta och statistik. I denna sammanfattade version finns de viktigaste slutsatserna och en övergripande redovisning av de typområden som identifierats i arbetet:

- Hav och kust
- Centralort
- Älvdal
- Skog och sjö

Syfte med utvecklingsplanen

Naturbaserad besöksnäring är beroende av att det finns platser med rätt förutsättningar som infrastruktur i form av kommunalt VA, transporter, bredband och tillgång till mark med mera. Det är viktigt för kommunen att förstå näringens behov så de kan hanteras i den kommunala planeringen. Därför är denna plan framtagen med de dubbla perspektiven näringslivsutveckling och samhällsplanering.

Kalix kommun har tagit fram denna plan inte bara för att främja en särskild näring utan framförallt för att utvecklingen av besöksnäringen har så många positiva effekter för samhällsutvecklingen.

Denna plan ska vara ett redskap för att bygga kunskap och föreslå utvecklingsstrategier. Syftet är också att ta fram en utvecklingsplan som kan integreras med kommunens markanvändningsplanering och vara ett underlag för att ta fram säljmaterial till mässor, möten med exploatörer med mera.

Primära målgrupper för utvecklingsplanen:

- Exploatörer och entreprenörer som har verksamhet i kommunen
- Exploatörer och entreprenörer som är intresserade av att starta verksamhet i kommunen
- Politiker och tjänstepersoner som behöver mer kunskap om besöksnäringen och underlag för planer och beslut

Mål och vision

Kalix kommun har tagit fram en vision som ska genomsyra kommunens alla verksamheter, Vision 2030.

Målet för denna utvecklingsplan bygger på den visionen samt workshops, dialoger och enkäter där politiker, främjarorganisationer, entreprenörer med flera medverkat.

En utveckling av en natur- och upplevelsebaserad besöksnäring bidrar till att göra Kalix känt för sina attraktiva platser och resurser. Det är en näring med jämn fördelning av män och kvinnor som bidrar till en mer diversifierad arbetsmarknad.

En utveckling av en natur- och upplevelsebaserad besöksnäring bidrar till att göra Kalix näringsliv mer hållbart. Att sälja upplevelser av natur och kultur är att bruka resurser utan att förbruka.

En utveckling av en natur- och upplevelsebaserad besöksnäring innebär bland annat att främja innovativa sätt att bruka vår natur på ett hållbart sätt.

KALIX KOMMUN

MED FINANSIERING FRÅN

Sammanfattande analys

TURISM - en industri med stark tillväxt

En av de snabbast växande näringarna är besöksnäringen. Marknaden kan delas in i olika målgrupper varav flera är intresserade av det Kalix och norra Skandinavien kan erbjuda. Det kan man bland annat se i jämförelser mellan branschens storlek och intäkter i mognare destinationer som Rovaniemi, Tromsø och Kiruna. Det är viktigt att satsa på ekonomiska motorer inom turistnäringen i Kalix, som skapar volym och en stabil ekonomi. Därför har vi identifierat ett antal områden med förutsättning för att skapa en sådan utveckling. För att lyckas krävs samverkan och en uppdelning av olika roller.

Det finns stort utrymme för tillväxt i Kalix och enorm potential inom målgruppen "Den globala resenären". Premiumsegmentet inom den kategorin omsätter mellan 2 000- 4 500 kronor per gästnatt.

Målgrupperna genomfartsresenärer och dagsbesökare genererar tillsammans närmare 350 000 besök och har en omsättning på 96 miljoner kronor årligen.

En samverkan mellan handel, besöksnäring och kommun som fokuserar på de målgrupperna har goda förutsättningar att öka omsättningen.

År 2019 omsatte besöksnäringen i Kalix totalt 231 miljoner kronor.

Med en utveckling av näringen till Swedish Laplandsregionens och Kirunas utvecklingstakt kan besöksnäringen omsätta 360 miljoner kronor år 2027 i Kalix.

Besöksnäringen är en nätverksekonomi som genererar inkomster och sysselsättning i många branscher.

En utveckling av besöksnäringen har en positiv påverkan på befolkningsutvecklingen eftersom den bidrar till fler arbetstillfällen i fler branscher och en attraktivare kommun att bo i.

Skatteintäkterna från näringen till kommunen var 2019 sammanlagt 16,3 miljoner kronor.

Kommunens satsningar på näringen betalar sig alltså på både kort och lång sikt.

Det finns en ökande efterfrågan på hållbara besöksmål.

Kommunens vision och mål om hållbar utveckling passar väl in i arbetet med en hållbar besöksnäring.

Det finns ett stort behov av en starkare ledare och initiativtagare i utvecklingsarbetet som kan vara drivande i destinationsbygget. Detta gäller särskilt med tanke på den situation som råder i företagen i och med covid.

I en startfas är kommunen det bästa alternativet.

Kalix har ett antal besöksanledningar som är i sin linda och kan utvecklas till internationell toppklass, till exempel som en arktisk skärgård med snö och is som vissa år till och med är möjlig köra bil på, men mer lättillgänglig och trygg än andra arktiska besöksmål som Antarktis, Grönland, Svalbard. Skärgården är avskild och oexploaterad och attraktiv främst vinter med snö och is men även sommar.

- Kalix Ljörom, fiske och produkt
- Malören, Kalix yttersta ö, helt solitär. Ett fiskeläge med anor från medeltiden
- Samisk verksamhet och kultur
- Lättillgänglig orörd älv

TURISMENS OMSÄTTNING I KALIX ÖKAR

Från 2015 och fram till 2019 har turismens omsättning i Kalix ökat från 193, 505 miljoner kronor till 231, 235 miljoner kronor, en ökning på hela 19 % eller 37, 730 miljoner kronor. Vilket ger en snittökning på årligen cirka 4,75 %. Blir intressant om vi jämför med att Sveri-ges BNP samtidigt utvecklar sig med en snittökning på årligen 1 %, under de senaste fem åren. Tillväxttakten är betydligt snabbare i besöksnäringen relativt övrig industri sammantaget (BNP).

BESÖKSNÄRINGEN I KALIX GENERERAR:

231,2 miljoner kronor i totalomsättning
142 årssysselsatta, främst inom restaurang, logi och camping
16,3 miljoner kronor i kommunala skatteintäkter
8,2 miljoner kronor i regionala skatteintäkter

OMSÄTTNINGEN FÖRDELAS VIA:

61 miljoner kronor via kommersiella gästnätter
27 miljoner kronor via dagsbesökande gäster
74 miljoner kronor via fri camping, boende i fritidshus och hos släkt och vänner
69 miljoner kronor via genomfartsresenärernas konsumtion

TURISM - EN GLOBAL INDUSTRI

Det internationella resandet ökar

Enligt FNs organ för turismfrågor, UNWTO, har antalet internationella turistankomster till olika delar av världen mer än fördubblats de senaste 20 åren.

67 miljoner vill besöka Sverige

Potentialen hos den Globala resenären är stor. De motsvarar 77 miljoner potentiella resenärer på 7 marknader. Av dem är 9 av 10 redan idag intresserade av att resa till Sverige på semester. Det innebär att potentialen är 67 miljoner Globala resenärer som är intresserade av att resa på semester till Sverige.

Även resandet till oss ökar

Den nordligaste delen av Sverige, Finland och Norge växer mycket snabbt jämfört med den övriga delen av respektive land. Det visar på en bestående stadig ökning som grundar sig i ett genuint intresse för vår region, vår livsstil och våra reseanledningar. Det ger ett solitt underlag för fortsatta satsningar på besöksnäringen.

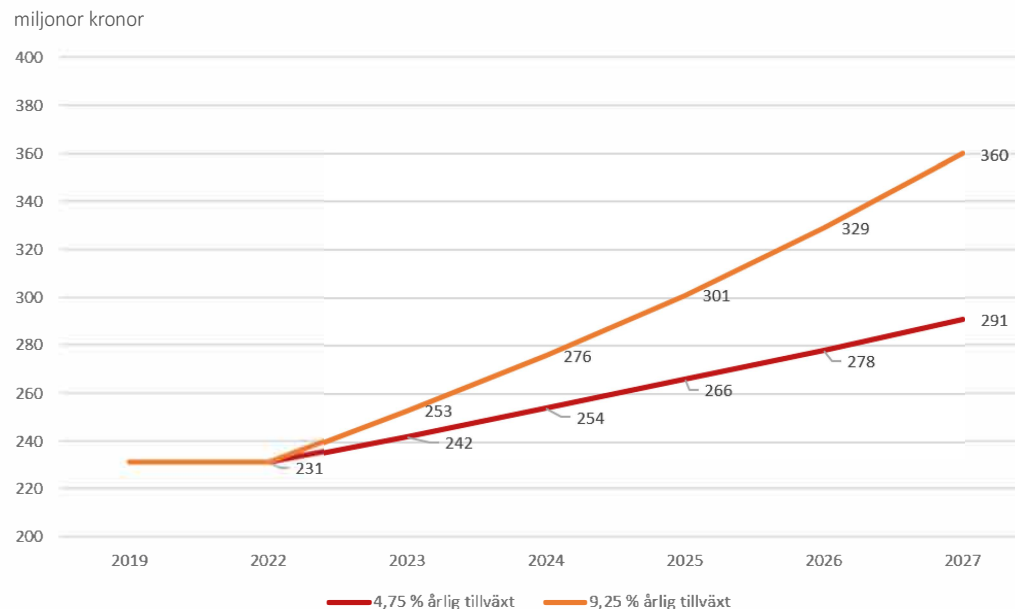
2019 ökade antalet gästnätter från 2,9 till 3,2 miljoner inom Swedish Lapland – en ökning på 8 %. Vilket är den högsta registrerade årliga ökningen någonsin för Swedish Lapland och dubbelt så mycket som riksgenomsnittet.

När det gäller inkommande turism från andra länder ligger Kalix på en förhållandevis låg nivå, förutom på inkommande turism från Norge där vi faktiskt är större än Rovaniemi. Vi kan också se att vi har börjat få inflöde av gäster från Asien och Kina som förmodligen är relaterade till isbryarturismen. Vi har också en ökning på samtliga andra marknader, om än en blygsam sådan.

Det är viktigt att komma ihåg att vi under en lång följd år haft en mycket blygsam bearbetning av utlandsmarknaderna med vintererbjudanden från Kalix. Tyngdpunkten har istället legat på att sälja Kalix som en sommardestination. I Finska Lappland, Swedish Lapland och delar av Norra Norge har istället tillväxten inom vinterturism varit allra störst de senaste 30-40 åren, vilket är ett resultat av ett fokuserat arbete på utlandsmarknaderna och vinterturism.

Vi kan därför förvänta oss en fortsatt kraftig ökning lokalt om vi har förmågan att satsa gemensamt och långsiktigt med alla de resurser som krävs.

Prognos vid oförändrad tillväxttakt jämfört med "Swedish-Laplandtillväxt" i Kalix

Grundfakta basår 2019, källa: RESURS/TEM. Imputerade värden: Einar Knudsen

Om den årliga tillväxttakten är oförändrad under perioden 2022–2027 så kommer den turistiska omsättningen i Kalix generera totalt 1 331 miljoner kronor under femårsperioden. Om Kalix istället skulle ha samma tillväxt som Swedish Lapland och Kiruna under samma period så skulle den turistiska omsättningen i Kalix generera totalt 1 519 miljoner kronor.

Skatteintäkterna till kommunen skulle vid samma scenario öka från 94 miljoner kronor till 107 miljoner kronor under femårsperioden.

Samtliga prognoser och statistik i utvecklingsplanen bygger på statistik före pandemin med antagandet att turismen kommer att hitta tillbaka till ett något sånär normalt läge efter pandemin. På grund av stora osäkerheter kring det framtida läget har ett avsnitt om Corona-pandemin lagts till i planen där framtida resvanor prognostiseras. Läs mer på s.48-55 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

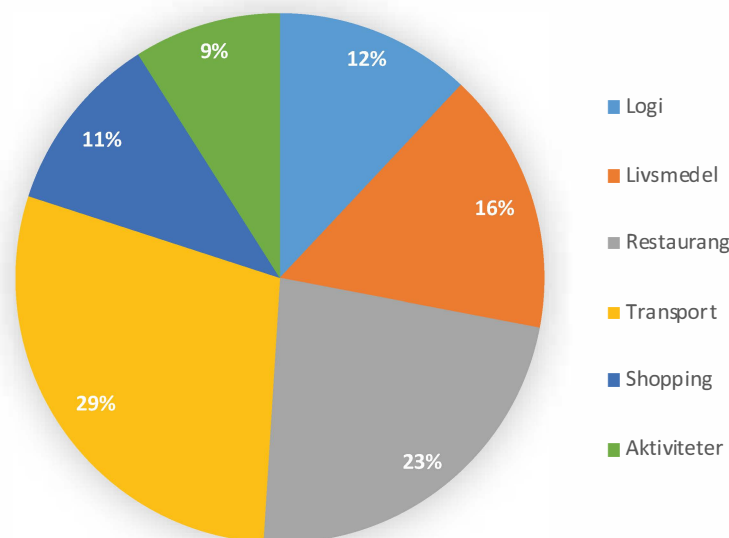

TURISMEN ÄR SAMHÄLLSUTVECKLANDE

Nätverksekonomi

Besöksnäringen är en nätverksekonomi på så vis att omsättningen som genereras av besökarna genereras i många olika företag och branscher på samma plats. Vilket innebär att många olika branscher får del av omsättningen som i sin tur genererar arbetstillfällen och skatteintäkter och bidrar till attraktivitet för kommunen som helhet. Man kan därför med fog säga att turismen är en viktig del av samhällsutvecklingen i stort.

Fördelningen av det som kallas "Turistkronan" ser ut på följande sätt i Kalix.

Källa: Resurs/TEM

Företag med primär verksamhet inom turism i Kalix

Det finns idag ett 30-tal aktiva företag i Kalix med verksamhet primärt inom besöksnäringen med antal anställda och omsättning i den egna verksamheten.

Ett flertal av våra företag har också organiserat sig och samarbetar inom ramen för Swedish Lapland, Heart of Lapland, Coastal Lapland och Kalix Adventure group. Samarbetet går ut på att gemensamt utbilda sig, produktutveckla och marknadsföra sig på de växande marknaderna i Europa och de framväxande ekonomierna samt i Sverige. De flesta av dessa levererar logi, mat, upplevelser och transporter av olika slag.

Fisket i Kamlunge passar både proffs och amatörer. Foto: Marcel Köppe

Drivkrafter för att resa till Kalix

De globala drivkrafterna för att resa ökar, vilket också påverkar drivkrafterna till att resa till Kalix. De specifika reseanledningarna till Kalix varierar beroende på olika behov hos olika målgrupper. Den målgrupp som växer allra snabbast är "Den globala resenären". Det som i första hand driver dem till att besöka oss är vår, vinter och vår arktiska vardag men även sommar, sol, bad och shopping.

Besökare till Kalix delas in i följande målgrupper;

- Genomfartsresenären
- Dagbesökaren
- Kommersiellt övernattande gäster (Den globala resenären)
- Premiumsegmentet (Den globala resenären)

Eftersom Kalix ligger väldigt strategiskt till vid E4, har vi en förhållandevis hög andel av genomfartsresenärer. År 2019 uppgick antalet genomfartsresenärer i Kalix till 297 350 personer och genererade en omsättning på 69 miljoner kronor. *Läs mer om målgrupper på s.17-21 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.*

De målgrupper som tycker ekologi och hållbarhet är viktigt söker inte bara hållbara upplevelser utan det är också betydelsefullt att platsen/destinationen upplevs som hållbar. *Läs mer om hållbar besöksnäring på s.41-45 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.*

Några av de viktigaste drivkrafterna till Kalix:

- Sommarskärgård
- Midnattssol
- Sommar, sol och bad
- Vår arktiska vardag
- Vinterskärgård
- Norrskén
- Isbrytare
- Naturupplevelser av olika slag
- Safaris eller aktiviteter av olika slag
- Vår kultur och livsstil
- Fotosafaris av natur och djur i arktiskt klimat
- Måltidsupplevelser med fantastiska rena oförstörda råvaror
- Besöka släkt och vänner
- Stanna till för att ta en paus, fylla på bränsle och shoppa

Utsikt från Bergön. Foto: Sandra Nilsson

Den arktiska naturupplevelsen är central

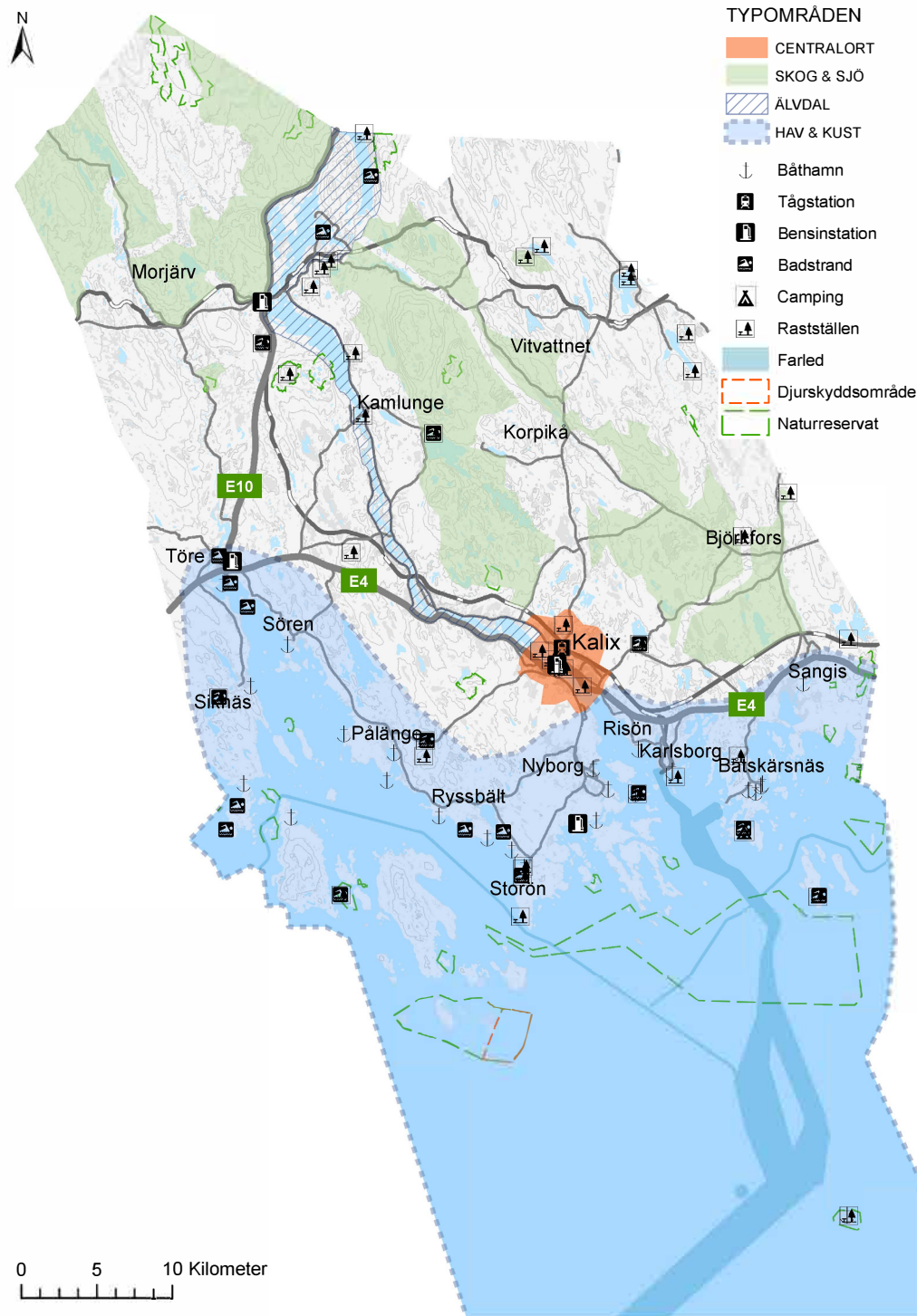
Vår arktiska vardag är definierat som en form av naturturism och som ett sätt att koppla ifrån teknik och njuta av en långsammare livstakt. Platser som Kalix, Malören, Rånön, Getskär-Renskär, Storön med fisket av Kalix Löjrom, vår fantastiska vinter- och sommarskärgård med flera platser och upplevelser lockar gäster både ur ett säkerhets och ett upplevelseperspektiv. I Kalix kan man turista utan stora folkmassor och upplevelserna känns mer autentiska, unika och exklusiva när de görs i små grupper, familjen eller med få andra gäster. Att välja lite mer avlägsna platser att semestra på framför stora befolkningstäta områden förstärks också av Covid-19 och effekter som förutspås komma efter pandemin och som förmodligen i alla fall på kort sikt kommer att förändra resmönster och val av resor och destinationer.

Fem stora trender inom naturturismen:

1. Semestern som en tid för personlig utveckling
2. Soft adventure – ökad efterfrågan på bekväma och säkra upplevelser
3. Längtan till naturen och äkta upplevelser
4. Holistisk hälsa
5. Engagemang som en strävan

Målgruppen naturturister inom den globala resenären värdesätter närheten till naturen och rangordnar detta till ett av topp tre argument vid prioritering av semesterbeslutet, de är resvana och reser två till tre gånger årligen. De värderar minst ett av följande påståenden vid val av semester;

- Att lära sig något nytt,
- Att uppleva den autentiska kulturen och livsstilen på platsen de besöker,
- Att få unika upplevelser.

Kartläggning av platser i Kalix kommun

HAV OCH KUST

Havet och älven har alltid varit viktiga för Kalix invånare och näringsliv. Historiskt har många levt på fiske och Kalix har många hamnar som använts för transport. I dagsläget är det vattennära eftertraktat för boende och friluftsliv och längs hela kusten och på öarna finns många stugområden med småbåts-hamnar. Den havsnära vinterturismen har ökat sista åren, bland annat med isbrytarsafari.

CENTRALORT

Centralorten ligger på båda sidor älven en bit uppströms. Här finns de flesta hotellen, restaurangerna och affärerna. Här finns också en medeltida kyrka, golfbana, strandängsbad med camping och den historiska platsen Vassholmen.

ÄLVDAL

Älven är en av få oreglerade älvar i Norrland. Längs hela älven ligger byar där man tidigare levt på jordbruk, fiske, skogsbruk. Få jordbruk finns kvar men ett ökande intresse för lokalproducerat ger nya möjligheter. Stora delar av älven är intressant för sportfiske.

SKOG OCH SJÖ

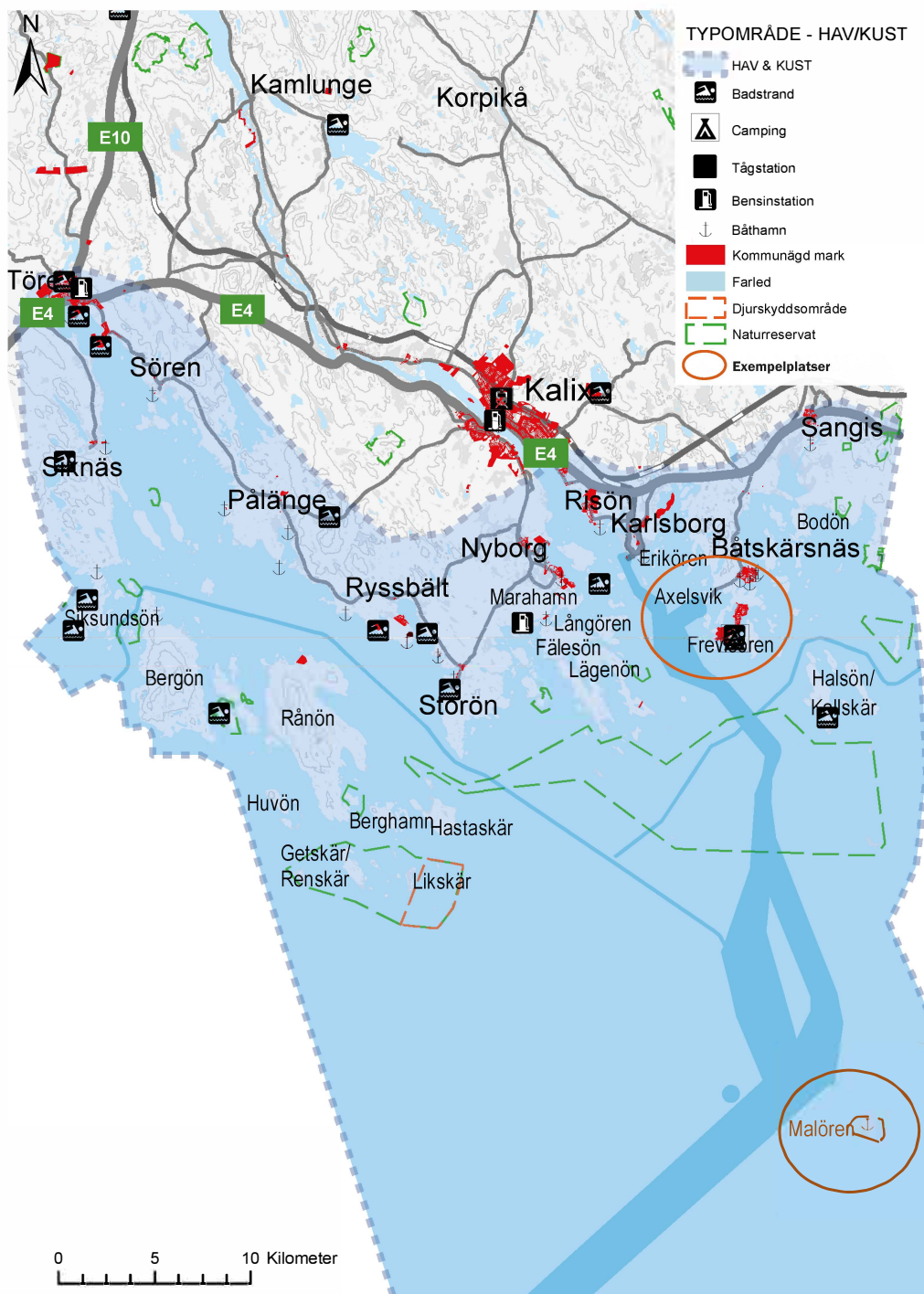
Mellan större vägar och byar finns stora ytor med mer eller mindre orörd natur som är eftertraktad för vissa typer av marknader. Infrastruktur som el och kommunalt vatten- och avlopp saknas i större delen av områdena.

TYPOMRÅDEN

Typområdena beskrivs övergripande och för respektive område har en SWOT-analys genomförts. SWOT är en förkortning av de engelska orden Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats. Genom att visa de viktigaste styrkorna och svagheter är det lättare att ta fram och prioritera åtgärder för utveckling.

Inom varje typområde har några exempelplatser kartlagts mer detaljerat, utifrån förutsättningar, befintliga aktörer och unika resurser. Exempelplatserna har valts ut utifrån bedömd potential och utifrån det faktum att det finns eller har funnits verksamhet som kan utvecklas i närtid. Platserna redovisas i denna populärversion bara på kartan, för mer info se hela planen.

Läs mer om kartläggningen och motiveringen till platserna i utvecklingsplanen på s.57-86 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

HAV och KUST - besöksanledningar

Arctic archipelago - arctic coast, Kalix motsvarighet till svenska fjällvärlden

Kusten och öarna har blandad natur med barrskog, klippor och sandstränder. Lite bebyggelse, mest fritidshus. I stora stycken orört, kanske en av Swedish Laplands största reseanledningar om 10-15 år.

Goda möjligheter till absolut avskildhet och orörd naturskärhård.

Stor efterfrågan på upplevelser i eller på arktisk is. Jämför gärna med Svalbard, Grönland och Antarktis där upplevelseindustrin ökar kraftigt.

Sommarmarknadsföring har skett i 20 års tid, vintermarknadsföring har skett i mycket blygsam omfattning. Framgångarna med isbrytarsafaris har lyft intresset för området och är idag en av huvudreseanledningarna för de globala resenärerna.

Del av en sammanhängande skärgård från Haparanda och söderut med Luleå, Piteå och Skellefteå skärgårdar.

Mindre turistsatsningar har gjorts i området, på Malören, Rånön och Getskär/Renskär och i Töre. Havsviken vid Töre är Bottenvikens nordligaste punkt och mål för Midsummersail, en segeltävling från Wismar i Tyskland till Töre. I Töre finns också Töre camping som bedriver sommarverksamhet, Hyttgården som är en del av f.d. Törefors bruk, och ett ubåtsmuseum. I Siknäs finns Siknäsfortet, ett underjordiskt fort 40 meter ner i berggrunden. Fortet är en del av den nu nedlagda Kalixlinjen.

På Frevisören finns en året-runt-öppen turistanläggning med bland annat stugor, campingplats, badplatser, hundspans- och annan safariverksamhet.

En kommande produkt är löjromssafari på Storön som arrangeras av upplevelseföretaget Cold Adventures i samarbete med Guldhaven Pelagiska under senhösten.

Möjlighet till natursköna kanot-, kajak- och båtturer. Bra möjligheter fiskebaserade aktiviteter samt svamp- och bärplockning till exempel havtorn.

Läs mer om platserna Malören och Båtskärsnäs/Frevisören på s.64-67 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

Midnattssol på Malören. Foto: Peter Rosen

SWOT-analys för Hav och Kust utifrån ett utvecklingsperspektiv

Styrkor

- Unika natur- och kulturmiljöer
- Världens nordligaste bräckvattenskärgård
- Rik fauna
- Ljusa sommarnätter-midnattssol
- Fruset hav-arktisk miljö- norrsken
- Orörda stränder och attraktiva badvikar
- Glest befolkat – gott om plats, avskildhet
- Allemansrätt
- Många platser – öar, skär, kust
- Många gästhamnar och besöksmål
- Övernattningsmöjligheter i skärgården
- Samverkan mellan kommuner
- Varierande och goda fiskbestånd
- Löjromsfisket unikt och utvecklingsbart
- Möjlighet till fritidsfiske

Möjligheter

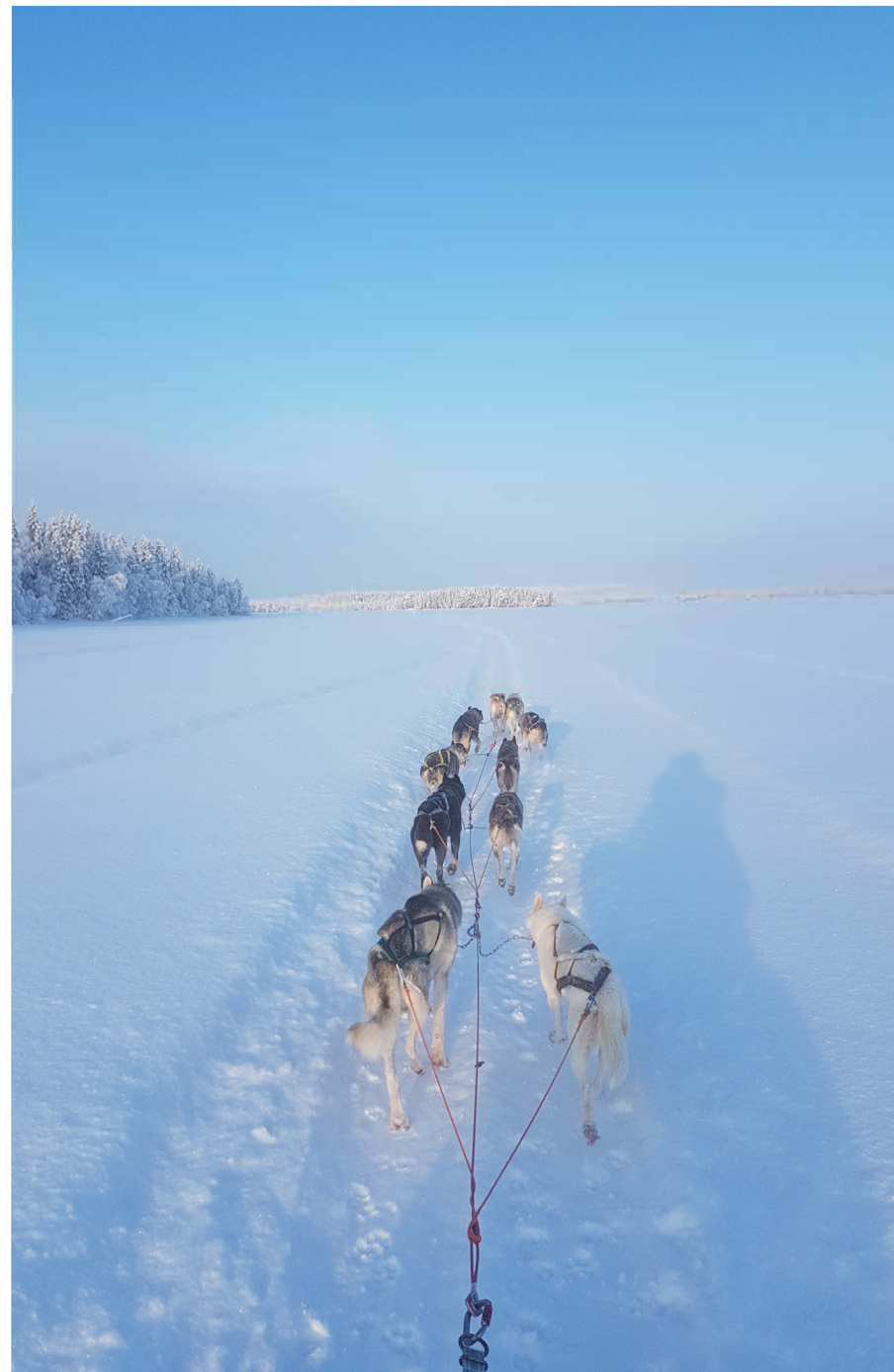
- Stor utvecklingspotential både sommar och vinter
- Den arktiska vinterskärgården, snö och is
- Fisketuristisk utveckling
- Samverkan mellan olika skärgårdsaktörer, t ex turistföretagare och fiskenäring
- Ökande intresse för den arktiska regionen från andra länder
- Utveckla en destination som lockar internationella gäster
- Boende i skärgården (permanent- samt fritids- boende) skapar förutsättningar för service
- Utökat bevarande av natur/kulturmiljöer
- Utökade upplevelser inom naturturism
- TV-programmet Robinson spelar in i Haparanda skärgård och kan ge ett ökat intresse

Svagheter

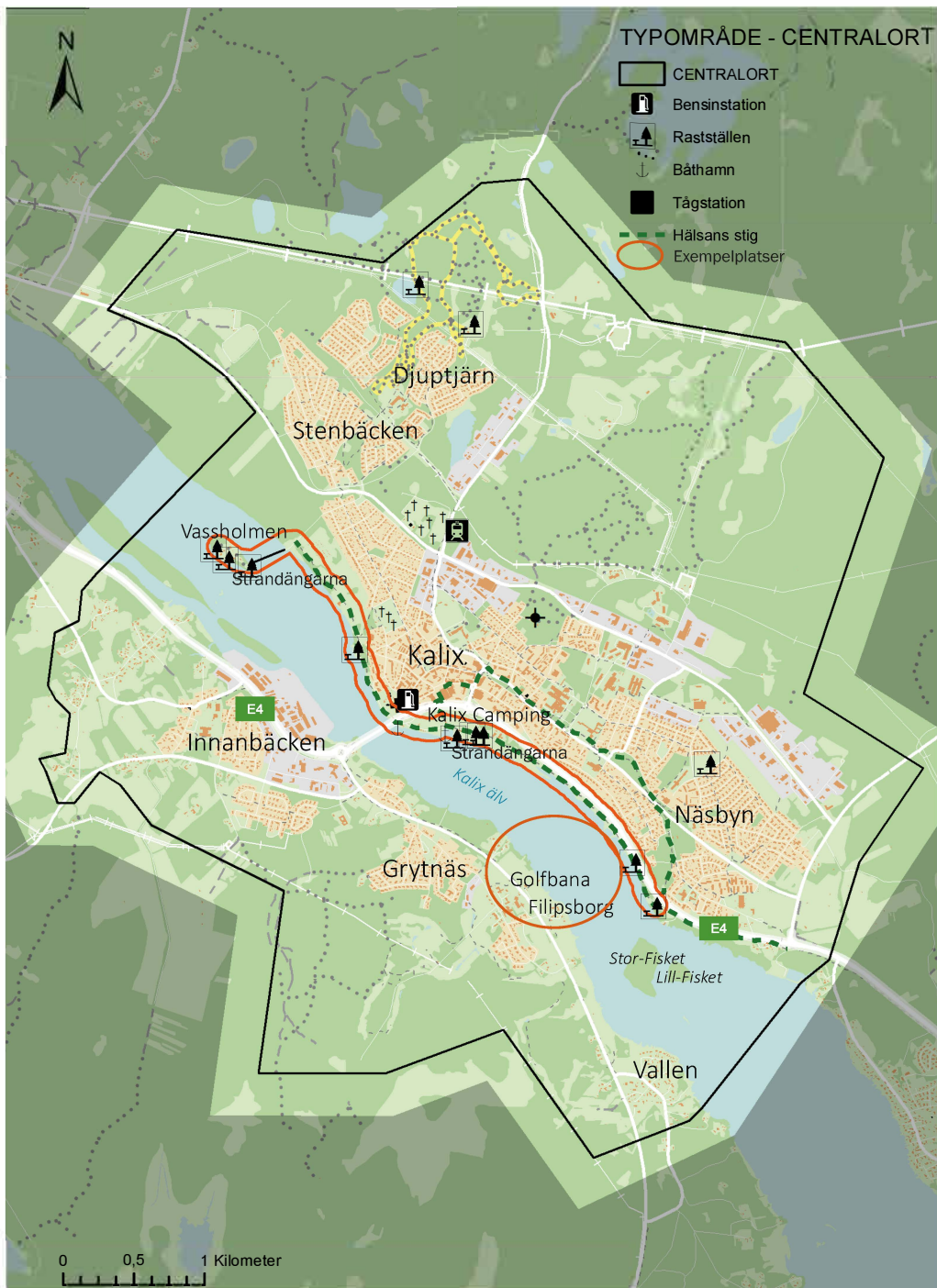
- Kalix skärgård relativt okänd och underutnyttjad
- Infrastruktur – kommunikationer kan utvecklas ytterligare
- Natur- och kulturvärden värdesätts och tillvaratas inte tillräckligt
- Begränsad tillgänglighet till viktiga besöksmål
- Låg servicegrad i skärgården
- Älven grundas upp, större båtar kan inte längre ta sig till Kalix
- Brist på kapacitet på turbåtarna
- Få boendeanläggningar och andra övernattningsmöjligheter
- Låg kännedom om turistentreprenörernas verksamhet, t ex uthyrning, logi, aktiviteter och annan service
- Begränsad information om fritidsfiskemöjligheter
- Begränsat utbud av och kännedom om paketerade besöksnärsprodukter
- Brist på samordning mellan olika aktörer

Hot

- Underexploatering – överexploatering
- Igenväxta stränder
- Klimatförändringar
- Saknas långsiktig strategisk plan för utveckling
- Svårigheter att etablera infrastruktur som bredband, VA, el, hamnkapacitet
- Utbyggnad av vindkraft
- Högt tryck på fiskebestånden
- Miljögifter i fisken
- Bristande anpassning till kulturmiljöer vid ny- och ombyggnader där riktlinjer saknas
- Avverkning av skogar med höga natur- och friluftsvärden

Hundspann på fruset hav. Foto: Helenes sleddogs

CENTRALORT - besöksanledningar

Hotell, restauranger och caféer, galleria, större och mindre affärer.

Stadsplan inspirerad av medeltida städer, unikt i Sverige.

Medeltida kyrka.

Vassholmen, kulturmiljö med aktiviteter och service sommartid

Camping på Strändängarna med utomhusbad och småbåtshamn och olika utomhusaktiviteter sommar och vinter

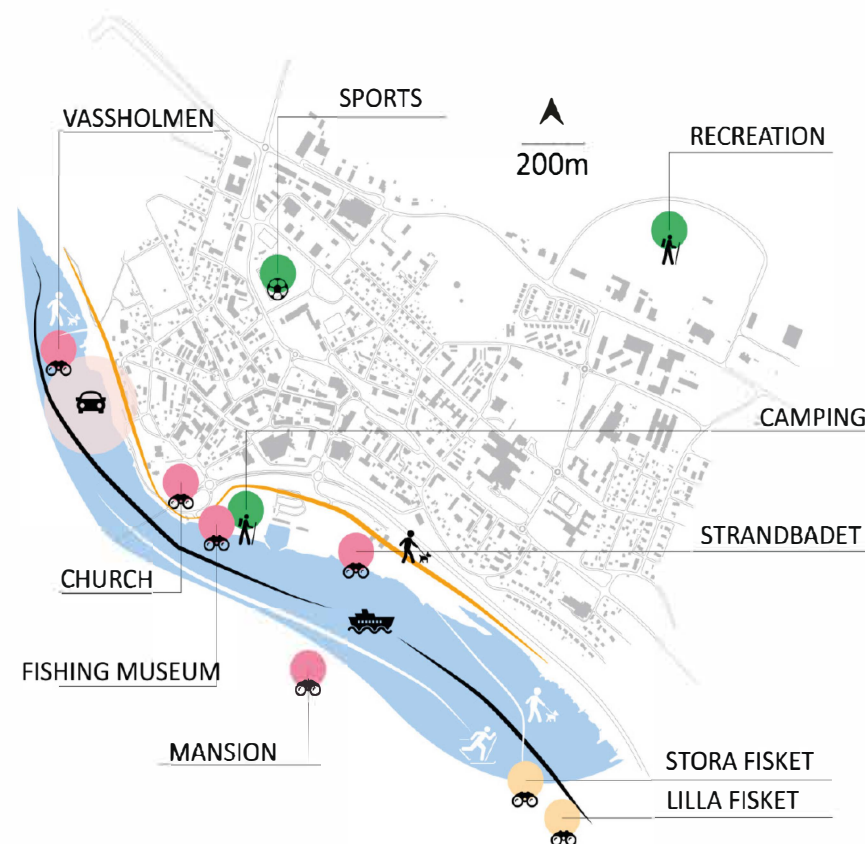
Strandpromenad längs älven mellan Vassholmen och Näsbyområdet, Tullars, del av Hälsans stig

Golfbanan

Herrgården/boendet Filipsborg

Nytt resecentrum för järnväg. Persontrafik start april 2021.

Läs mer om platserna Strändängarna/Vassholmen och Filipsborg på s.72-75 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

SWOT-analys för Centralort utifrån ett utvecklingsperspektiv

Styrkor

- E4 genom centrum ger stor genomfartstrafik och goda möjligheter att få fler tillfälliga besökare
- Bra utbud av butiker, dagligvaror, sällanköpsvaror och övrig service
- Vattenkontakt längs stora delar av centralorten, strandpromenad
- Strandängarna har stor utvecklingspotential, kan bli ett nav och en utgångspunkt för upplevelser året om
- Högt nyttjande av lokalbefolkningen
- Viktig mötesplats
- Filipsborg-Golfbaneområdet har utvecklingspotential
- Småstadskaraktär, promenadavstånd till det mesta, t ex Vassholmen

Möjligheter

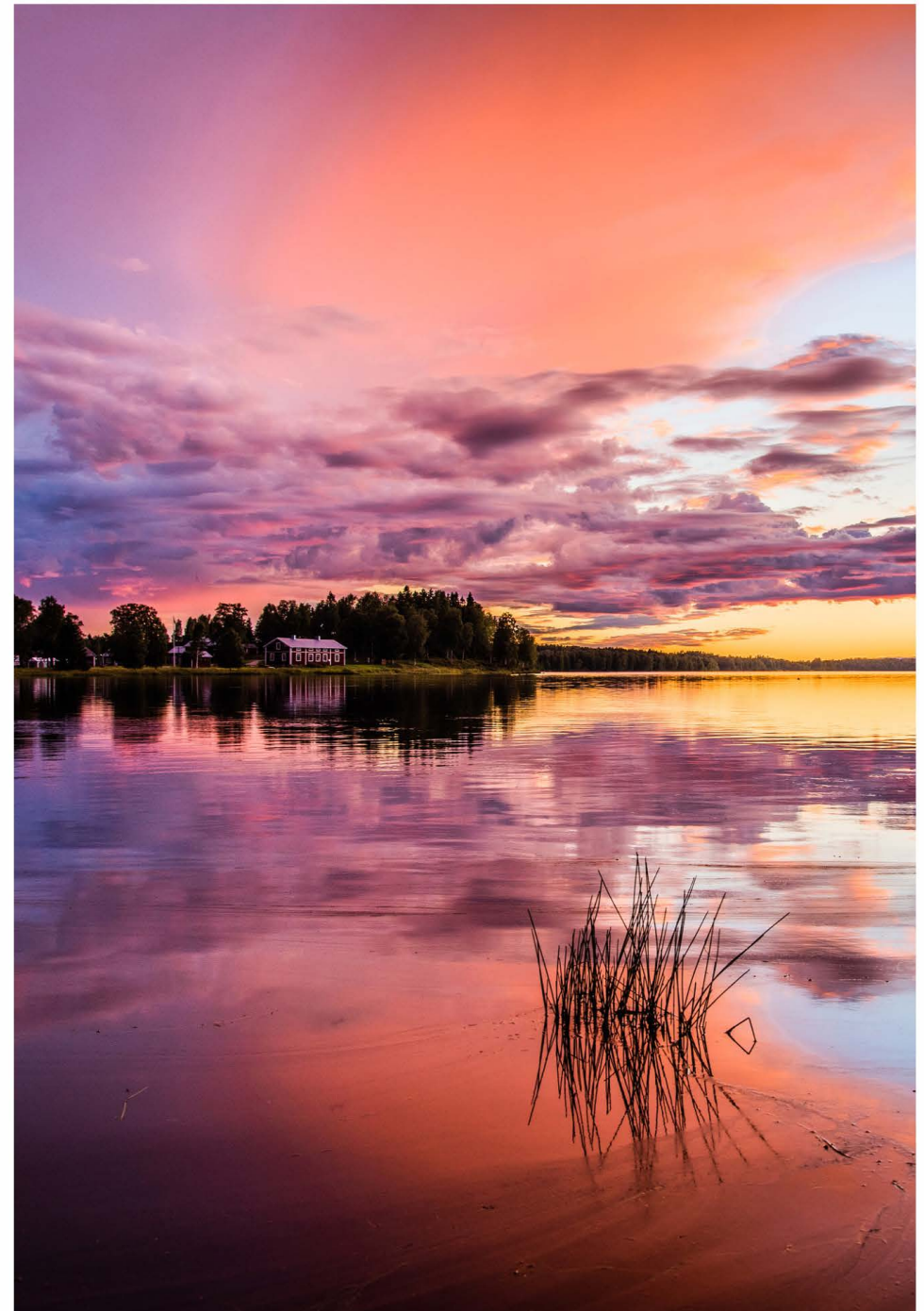
- Samverkan mellan handel, besöksnäring och kommun kommer att öka besöksantalet och därmed skatteintäkter och inkomster för näringarna
- Småstadskänsla som kan förstärkas
- Utnyttja vatten- och iskontakten mer, både sommar och vinter
- Parkeringsgarage, bilfria gator
- Revitalisera handeln
- Mer attraktiv centrumkärna
- Mer gäster för hotell och restauranger
- Utveckla strandpromenaden mot Vassholmen
- Skapa upplevelsecentrum och knyt ihop Strandängarna med Filipsborg och golfbaneområdet sommar och vintertid

Svagheter

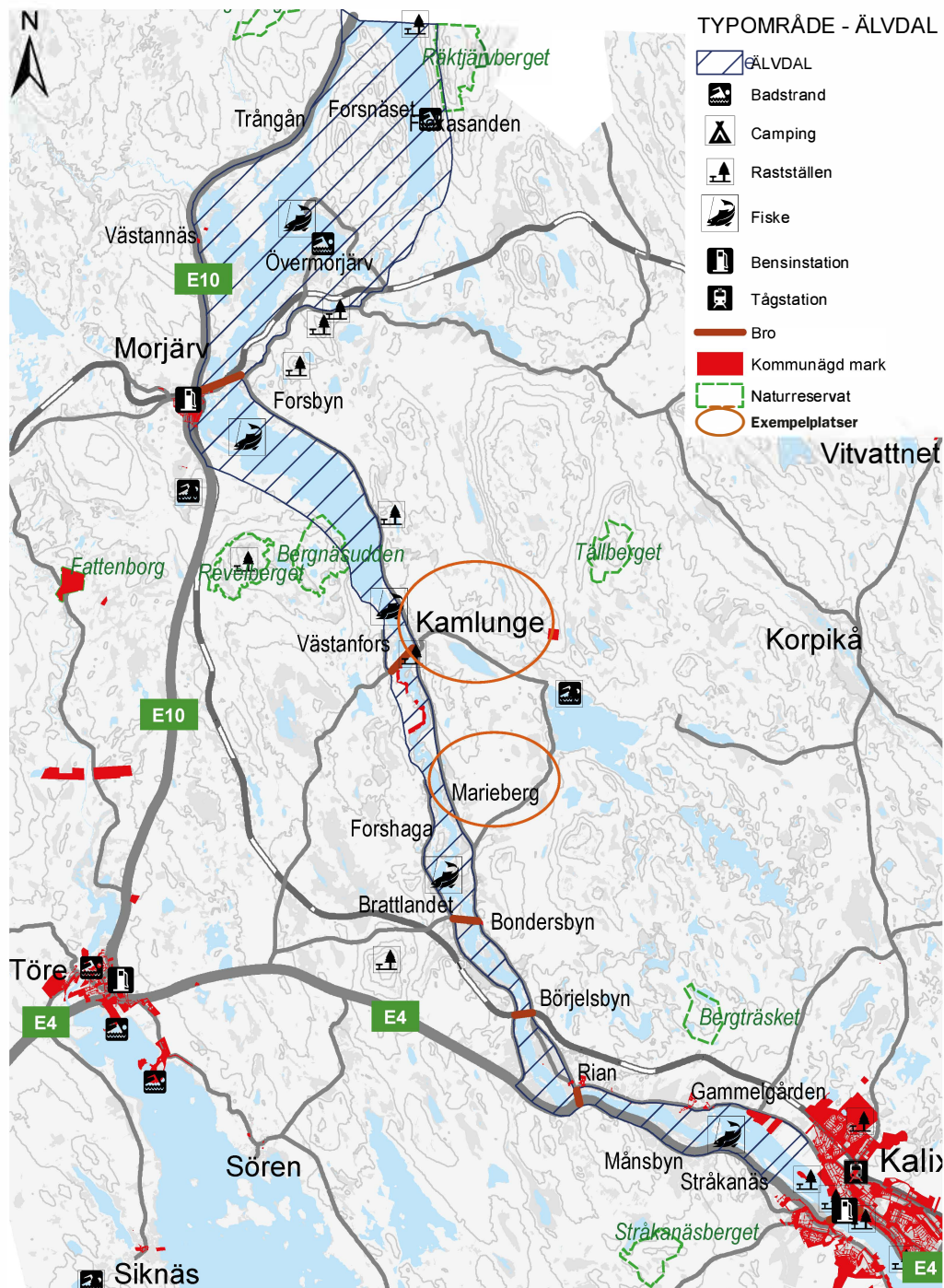
- E4 är en barriär mellan centrum och vattnet
- Otydlig skyltning både vid E4:ans båda entréer och i centrum
- Svårt att orientera sig
- Svårt för förbipasserande att förstå vad Strandängarna erbjuder
- Få starka aktörer med resurser att satsa
- Samverkan mellan branscher saknas
- Saknas samlande organisation
- Saknas tydligt annonserade intressanta anledningar för förbipasserande att göra ett spontanstopp, både sommar och vinter

Hot

- Avfolkning
- Butiksdöd
- Bristande samhällsservice
- Saknas långsiktig strategisk plan för utveckling av centrum

Hösthimmel över Vassholmen. Foto: Oliver Åström

ÄLVDAL - besöksanledningar

Kalix älv är en av Sveriges fyra stora outbyggda nationalälvar, vilket innebär att den inte har byggts ut med vattenkraft. Övriga tre älvar är Torne älv, Pite älv och Vindelälven.

Kalix älv bildar tillsammans med Torne älv det största oreglerade vattensystemet i Europa. Det innebär unika förutsättningar för växt- och djurliv men också för upplevelser som fiske, vandring, kanotfärder med mera.

Unik tillgänglighet med väg till naturtyper och fiskemöjligheter som annars är svårtillgängliga eller bara finns i väglöst land. Exempel Kamlungeforsen.

Här finns Kamlunga paintball och Hällbergets Äventyr med höghöjdsbana och teamaktiviteter.

I Bondersbyn finns Kalix Ost med gårdsmejeri, bed & breakfast, café och butik.

Kalix Jakt och Fisketurism bedriver verksamhet i äldalsområdet.

Flakasand jazz- och bluesfestival är en återkommande tillställning med både internationella och lokala artister.

Här finns lämningar efter Kalixlinjen, en militär skyddslinje som var viktig under andra världskriget.

Marieberg och Kamlunga redovisas som exempelområden.

Morjärv är en knutpunkt för service med livsmedelsbutik och tankstation för bensin och diesel. Viss logiuthyrning finns i anslutning till Folkets Hus.

Övermörjärv i norra delen av området är en mycket naturskön halvö med bevarad kulturmiljö och badplats.

Läs mer om platserna Kamlunga och Marieberg på s.79-81 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

Midnattssol över Bondersbyn. Foto: Oliver Åström

SWOT-analys för Älvdal utifrån ett utvecklingsperspektiv

Styrkor

- Outbyggd älv
- Unik tillgänglighet
- Bra fiske
- Goda möjligheter till forsränning, kanoting och andra vattenaktiviteter

Möjligheter

- Goda möjligheter att utveckla naturbaserade aktiviteter
- Vackra, genuina miljöer
- Mycket god tillgänglighet
- Möjlighet att dra nytta av genomfartsresenärer
- Gemensam platsmarknadsföring
- Nya LIS-områden längs älven

Svagheter

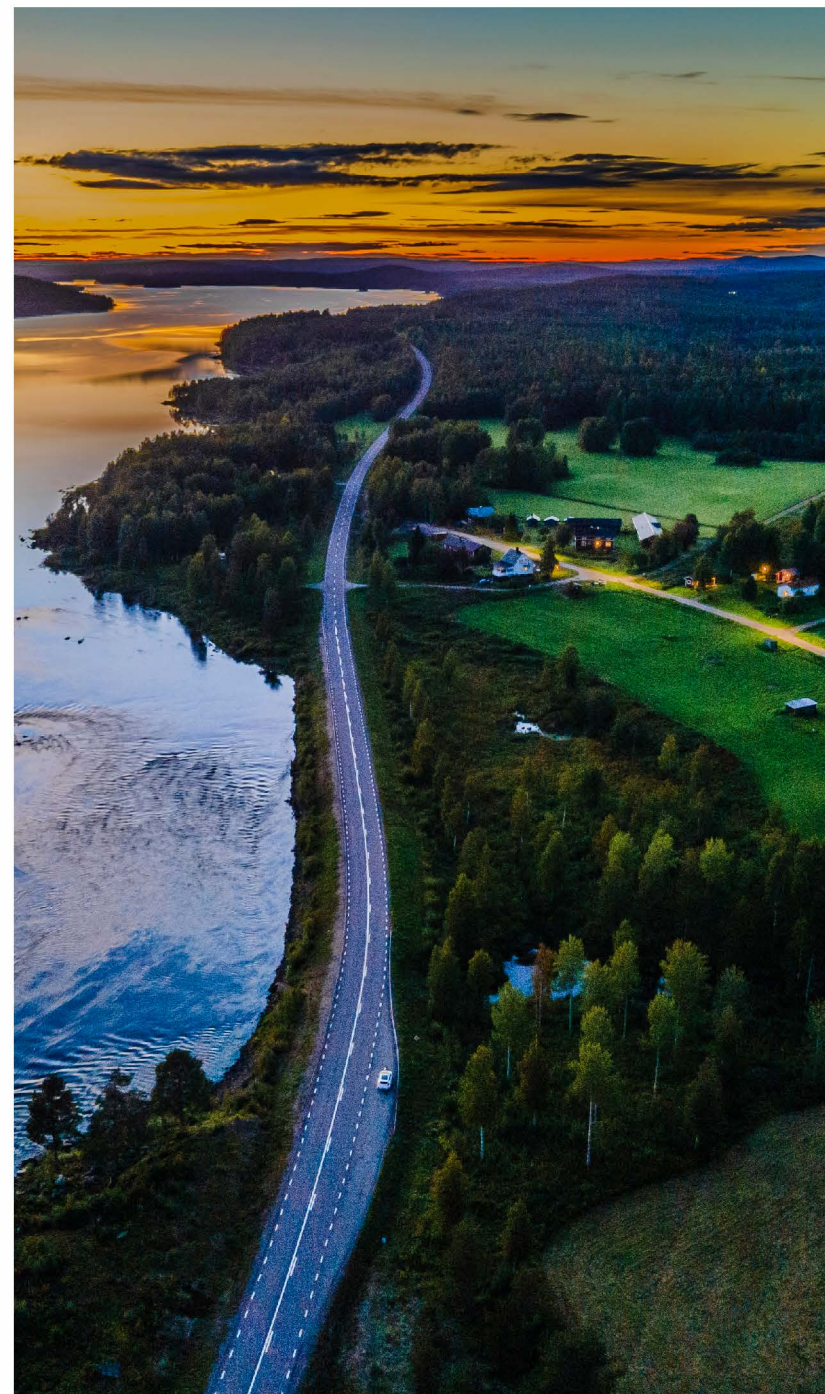
- Få starka aktörer med resurser att satsa
- Området är lite känt
- Otydliga fiskekortsområden

Hot

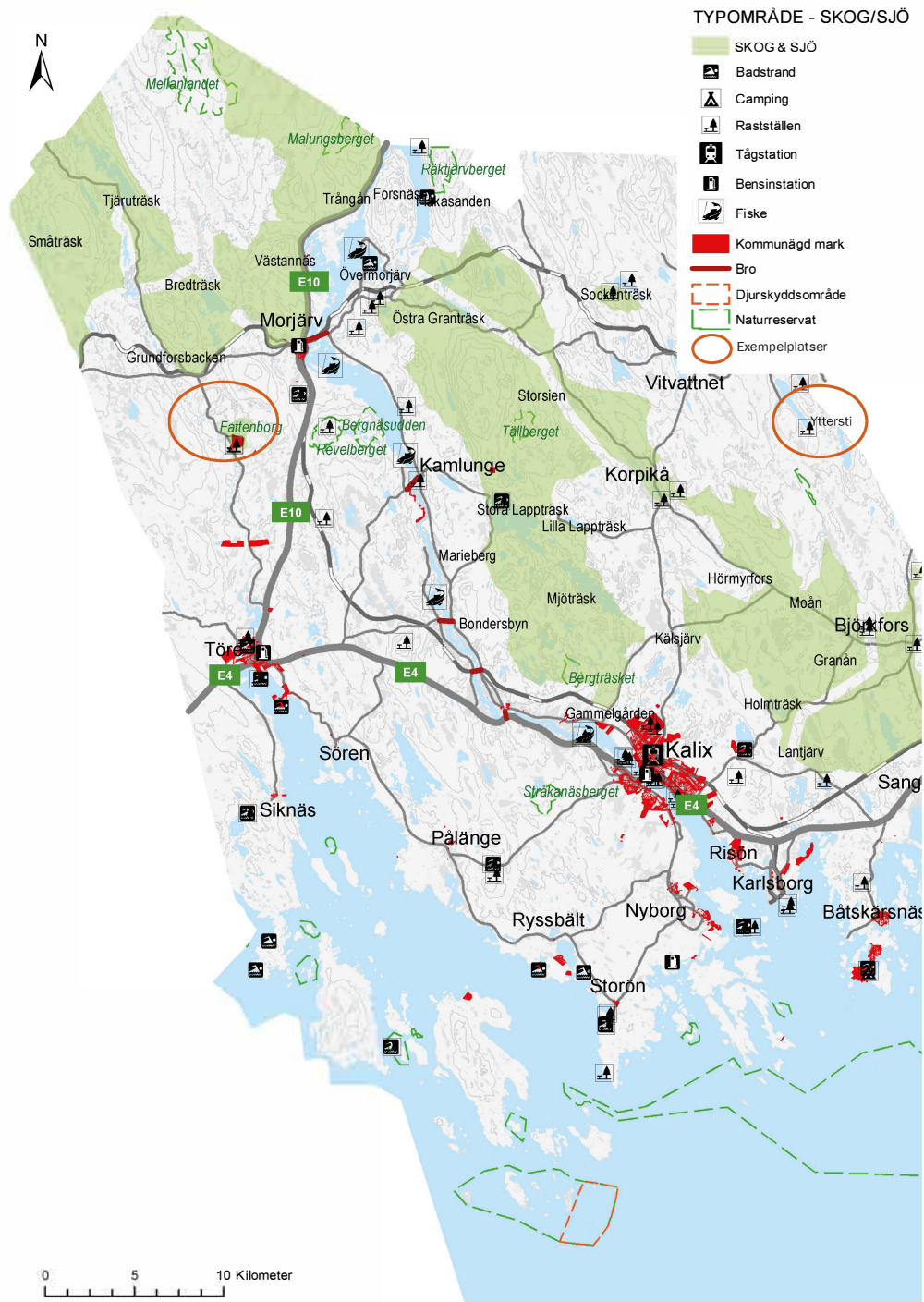
- Avfolkning
- Risk för översvämning vid låglänta områden
- Några områden längs stränderna har potentiellt hög eroderbarhet

Kamlungeforsen. Foto: Oliver Åström

Bondersbyn. Foto: Oliver Åström

SKOG OCH SJÖ - besöksanledningar

I Vitvattnet bedriver Riipibo verksamhet med stugor och dressiner. I Storträsk finns Helenes sleddogs med omfattande hundspanssverksamhet.

Fattenborg är ett unikt fornlämningsområde och kommunalt naturreservat.

Trollkraft Adventures finns i Trollbergsdalen i närheten av Östra Granträsk.

I området har Kalix sameby sitt bete, kalvningsland och vinterbetesland.

Storsien har en intressant historik från andra världskriget

Finns några större markägare, bland annat Sveaskog och SCA, i övrigt ett antal mindre privata markägare.

Yttersti har en tradition av att anordna utomhuskonserter i naturskön miljö. I nuläget är verksamheten inte igång.

Fina utsiktsplatser, till exempel Sockenträskberget, Galberget och Stormiddagsberget.

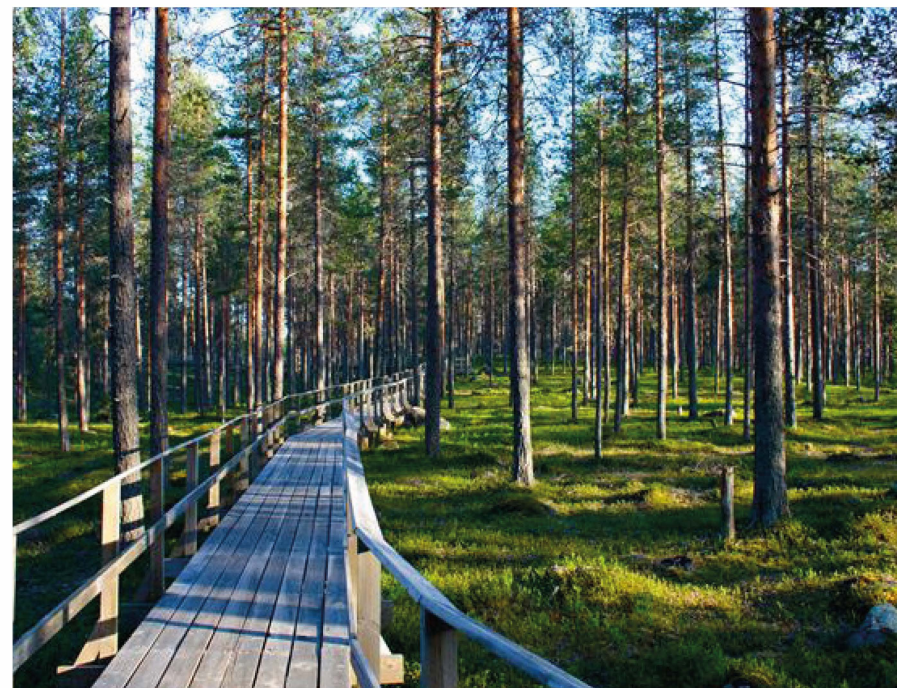
Finns fina badplatser vid sjöar, till exempel Storträsk.

Korpikå en av många byar som haft boställen sen medeltiden

Skoterleder

Vandringsleder

Läs mer om platserna Yttersti och Fattenborg på s.85-86 i det fullständiga dokumentet på kalix.se.

Tillgänglighetsanpassade leder i Fattenborg. Foto: Åsa Morin

SWOT-analys för Skog och Sjö utifrån ett utvecklingsperspektiv

Styrkor

- Avskildhet
- Lite ljusföreningar, positivt för norrskensskådning
- Finns kommunala reservat som ger skydd mot avverkningar

Möjligheter

- Aktiv rennärning i området
- Skoterturism, mycket skoterleder
- Goda möjligheter till utveckling av småskalig turism med avskilda och natursköna lägen
- Utveckling av Riipibos verksamhet
- Vitvattnet kan bli mer utvecklad nod
- Utveckling av verksamhet kring Skridfinnarleden, Yttersti och utsiktsplatserna

Svagheter

- Lågt utbud av service
- Få och små aktörer
- Inga offentliga kommunikationer
- Militären har veto mot etableringar

Hot

- Avfolkning
- Försämrad standard på vägnätet
- Utveckling av militär verksamhet, t ex skjutfält

Fotoresor är en potentiell turismutveckling i Kalix. Foto: Sven Nordlund

Trampa dressin på Sveriges längsta nedlagda järnväg i Vitvattnet. Foto: Oliver Aström

Fotoresor är en potentiell turismutveckling i Kalix. Foto: Sven Nordlund

Utvecklingsplanen föreslår - destinationsbygge med lokal mobilisering

Huvudfokus i arbetet med utvecklingsplanen har varit att få verkstad, formuleringen av planen bygger på ett doer-tänkande utifrån frågorna:

- Vad? - Varför? - Hur? - Vem/Vilka? - När?

Vad ska utvecklingsplanen leda till? Varför tas den fram?

Den lokala besöksnäringen i Kalix är i en uppbyggnadsfas och utvecklingsplanen ska ge den kunskap och de verktyg som behövs för att komma vidare och växla upp arbetet med att bygga destinationen Kalix.

Förslaget bygger på tre antaganden:

- Det första är att det som är attraktivt för en lokalbefolkning också i hög grad är attraktivt för såväl företagare som besökare och tvärtom.
- Det andra antagandet är att näringen i Kalix ännu inte har styrkan eller organisationen som krävs för att driva det utvecklingsarbete som behövs för att ta tillvara marknadens fulla potential.
- Det tredje antagandet är att det är genom samverkan bäst utvecklingsresultat kan nås.

Hur ska utvecklingen ske?

De viktigaste delarna i utvecklingsarbetet är att hantera styrning, samverkan, utvecklingsfokus, finansiering, kompetens, uppföljning, utvärdering och lärande.

Vem/vilka ska göra arbetet?

De olika aktörerna i besöksnäringen har alla ansvar för att göra sin del. Kommunen är en viktig part främst för att initiera utvecklingsarbetet och påbörja en samverkansprocess men kan inte annat än i en startfas vara den aktör som driver arbetet. I föreslagen aktivitetsplan och i destinationsbygget ska en tydlig roll- och ansvarsfördelning göras. Vad är främjarorganisationernas roll och ansvar? Vad är näringens egna ansvar? Vad är kommunens ansvar?

När ska arbetet göras?

I detta skede är det inte möjligt att ta fram tidssatta aktiviteter, först måste utvecklingsplanen förankras och roller och ansvar förtydligas. Därefter påbörjas arbetet med att ta fram en ansvarsatt och tidssatt aktivitetsplan.

En viktig tidsaspekt i nuläget är att besöksnäringen i Kalix har haft mycket stora problem på grund av coronapandemin, det är viktigt att försöka rädda den kommande sommarsäsongen. För att göra det måste arbetet påbörjas snarast.

Vi föreslår i ett första skede att kommunen tar ledartröjan och sammankallar alla berörda aktörer i Kalix, handel, besöksnäring, kommun, för att presentera materialet och få frågor och synpunkter på detta.

Nästa steg bör vara att skapa en interimistisk grupp som får huvudansvar att driva arbetet vidare och ta fram en konkret, resurssatt och tidssatt handlingsplan utifrån utvecklingsplanens innehåll.

Tredje steget, skapa en lokal destinationsorganisation som kan driva utvecklingsarbetet med kraft. Aktivt deltagande från kommun, besöksnäring, handel, möjliggörare med flera.

Förslag till prioriteringar

1. Kommunen tar initiativ till att skapa destinationsbygget genom att initiera en interimistisk arbetsgrupp bestående av handel, turistnäring, kommun och andra möjliggörare för att skapa samsyn och samverkan utifrån utvecklingsplanens innehåll.
2. På snabbast möjliga sätt bidra till att skapa kassaflöde hos befintliga företag som förlorat stora delar av sin marknad på grund av corona. Gör åtgärder för målgrupper som kan kompensera för delar av bortfallet. För dialog med företagsfrämjande organisationer med befintliga projektmedel till exempel Swedish Lapland och Coastal Lapland, för bättre anpassning till utvecklingsplanen och coronapandemin.
3. Skapa projekt för utveckling av de områden som i nuläget bedöms ha mycket god och snabb utvecklingspotential, till exempel Frevisörenområdet, Strandängarna, Filipstorp och Marieberg.
4. Offensiv nystart och mera långsiktig återuppbyggnad av prioriterade marknader/målgrupper efter coronakrisen.
5. Utifrån senare framtagna projekt- och tidsplan med budget, skapa möjligheter för en första del i ett långsiktigt hållbart utvecklingsperspektiv.
6. Kunskapsutveckling och implementering av kunskap specifik för besöksnäringen, inklusive turiststatistik och mätpunkter för att spåra och mäta utveckling och resultat.
7. Fokusera på utveckling av unika platsbundna svårkopierbara produkter.
8. Stimulera och entusiasmera till inflöde av externt och lokalt kapital till investeringar i besöksnäringens utveckling. Både offentligt och privat kapital.
9. Stimulera till hållbar utveckling av turism och besöksnäring – ekonomisk, social och miljömässig.
10. Bidra till och leda innovation och sektorsövergripande samverkan såväl inom kommunen som i näringslivet och hos övriga främjare.
11. Dialog och samråd med markägare för att visa affärsmöjligheter.

